

Işık Aslı HAN

**ÜÇ TARAFLI HUKUKİ İLİŞKİ
MODELİ OLARAK HAVALE
(TBK m. 555-560)**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM HAVALE KURUMU

I. HAVALE KAPSAMINDA KURULAN ÜÇLÜ İLİŞKİ.....	3
A. YASAL DÜZENLEME İŞİĞİNDE HAVALE KAVRAMI	3
B. HAVALENİN TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	5
1. Üç Köşeli İlişki Kurulması (Dreiecksverhältnis).....	5
2. Havale Senedi Düzenlenmesinin Etkisi	11
3. Havalenin Sınıflandırılması.....	12
a. Doğrudan Havale – Dolaylı Havale.....	12
b. Geniş Anlamda Havale – Dar Anlamda Havale	14
C. YABANCILIK UNSURU İÇEREN HAVALEYE UYGULANACAK HUKUK.....	15
II. HAVALENİN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	16
A. SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ VE ELEŞTİRİSİ	17
B. TEMSİL YETKİSİ GÖRÜŞÜ VE ELEŞTİRİSİ	19
C. ÇİFTE YETKİLENDİRME GÖRÜŞÜ	21
III. BENZER HUKUKİ İLİŞKİLERLE KARŞILAŞTIRILMASI	22

A. VEKÂLET SÖZLEŞMESİ	22
B. TEMSİL.....	23
C. ALACAĞIN DEVRİ	24
D. POSTA HAHALESİ	24
IV. YARDIMCI KİŞİ TARAFINDAN İFA	25
A. ÜÇÜNCÜ ŞAHIS YARARINA SÖZLEŞME	26
B. KREDİ MEKTUBU	27
C. KREDİ EMRİ.....	28
D. ZİLYETLİĞİN HAHALESİ.....	29

İKİNCİ BÖLÜM
HAHALE TEMELİNDE KURULAN HUKUKİ
İLİŞKİLERE GENEL BİR BAKIŞ

I. BANKA HAHALESİ	31
A. TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	31
B. PARA BORCUNUN BANKA HAHALESİ YOLUYLA İFASI.....	33
C. KARŞILIK İLİŞKİSİNİN DAYANAĞI OLARAK CİRO SÖZLEŞMESİ.....	34
D. BANKA HAHALESİNİN TÜRLERİ	36
1. Ödemenin Şekline Göre.....	36
2. Havalenin Şekline Göre	37
3. Havaile İlişkisine Katılan Banka Sayısına Göre	38
a. Basit Banka Havaileleri	38
b. Zincirleme Banka Havaileleri.....	38
E. BANKA HAHALESİNİN TÜRK BORÇLAR KANUNUNDA ÖNGÖRÜLEN SİSTEMDEN AYRILAN YÖNLERİ.....	40
II. KAMBIYO SENETLERİNDEN POLİÇE VE ÇEK.....	42
III. KREDİ KARTI ARACILIĞIYLA ÖDEME SİSTEMİ	45

IV. BLOCKHAİN SİSTEMİ	47
V. AKREDİTİF.....	48
VI. ESCROW SÖZLEŞMESİ İLE KURULAN ÜÇ TARAFLI SİSTEM	53
VII. TACİR HAVALESİ (HGB § 363)	53
VIII. SİGORTA TALEPLERİ	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM HAVALENİN HÜKÜMLERİ

I. HAVALENİN KONUSU	55
A. HAVALE KONUSU OLABİLEN EDİMLER.....	55
B. HAVALE KONUSUNA İLİŞKİN KAYITLAR	58
C. KIYMETLİ EVRAĞA BAĞLI ALACAĞIN HAVALE YOLUYLA ÖDENMESİ.....	59
II. HAVALENİN KURULMASI.....	61
A. GENEL OLARAK.....	61
B. HAVALE ALTINDA KURULAN HUKUKİ İLİŞKİLER.....	62
III. HAVALE ÖDEYİCİSİNİN KABULÜ	63
A. KABUL BEYANININ HUKUKİ NİTELİĞİ VE ANLAMI. 63	
1. Kabul Beyanının Hukuki Anlamı.....	63
2. Elektronik Ortamda Gerçekleşen İşlemler Bakımından Kabul Beyanı.....	65
B. HAVALE ÖDEYİCİSİNİN KABUL SERBESTİSİ.....	67
IV. BORÇ ÜZERİNE HAVALEDE KABUL	67
1. Borç Üzerine Havaleye İlişkin Genel Açıklama	67
2. Havale Konusunu İfa Yükümlülüğünün Mahiyeti	68
A. KABULÜN ŞARTA BAĞLANMASI.....	71
V. HAVALENİN SONA ERMESİ.....	72
A. HAVALENİN GERİ ALINMASI	72
1. Geri Alma Beyanı ve Hükümleri.....	72

2. Havale Alıcısının Kabz Yetkisinin Geri Alınması	74
3. Havale Ödeyicisinin İfa Yetkisinin Geri Alınması	75
4. Gayrinakdi Ödeme Sistemleri Üzerinden Yapılan Havaleler Bakımından	76
VI. HAVALA EDENİN İFLASI	79
A. DİĞER BAZI HUSUSLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	80

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HAVALA ALTINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİLER

I. HAVALA KURUMUNUN TARAFLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLER.....	83
II. HAVALA ÖDEYİCİSİ İLE HAVALA ALICISI ARASINDAKİ EDİM İLİŞKİSİ	83
A. EDİM İLİŞKİSİ	83
B. EDİM İLİŞKİSİNDEN DOĞAN SAVUNMALAR	85
1. Genel Kural ve Bazı Özel Haller	85
2. Havale Ödeyicisinin Savunma İmkânlarının Sınıflandırılması	87
a. Şahsi savunma imkânları	87
b. Havaleden doğan savunma imkânları.....	88
c. Kabule ilişkin savunma imkânları	88
C. EDİM İLİŞKİSİNİN DEVRİ.....	89
III. HAVALA EDEN İLE HAVALA ÖDEYİCİSİ ARASINDAKİ KARŞILIK İLİŞKİSİ.....	92
A. KARŞILIK İLİŞKİSİNE GENEL BAKIŞ	92
B. BORÇ ÜZERİNE HAVALA	92
1. İtfa Kaydı.....	93
2. Havale Ödeyicisinin Durumunun Ağırlaştırılmaması.....	94
C. KREDİ ÜZERİNE HAVALA.....	96
1. Kredi Üzerine Havalenin Amacı.....	96

2. Havale Ödeyicisinin Havale Edene Başvuru İmkânının Dayanağı	97
IV. HAVALE EDEN İLE HAVALE ALICISI ARASINDAKİ DEĞER İLİŞKİSİ	98
A. GENEL DEĞERLENDİRME.....	98
B. HAVALENİN KABULÜNÜN DEĞER İLİŞKİSİNE ETKİSİ.....	99
1. Havale Alıcısının Birlikte Varlık Gösteren İki Farklı Alacağının Bulunması	99
2. Kabulü Takip Eden İfa ile Değer İlişkisinden Doğan Borcun Sona Ermesi	101
3. Havale edenin Garanti Sorumluluğunun Olmaması	102
C. HAVALE ALICISININ BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	103
1. Havale Alıcısının Havale Yoluyla İfayı Kabul Etmediğini Bildirim Yükümlülüğü	104
2. Havale Ödeyicisinin İfadan Kaçındığını Bildirme Yükümlülüğü	105
V. EDİM, KARŞILIK VE DEĞER İLİŞKİLERİNİN GEÇERSİZLİĞİNDEN DOĞAN İADE SİSTEMLERİ	106
A. İADE TALEPLERİNİN YASAL DAYANAĞI OLARAK SEBEPSİZ ZENGİNLEŞME	107
B. EDİM İLİŞKİSİNİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ HALİNDE.....	109
C. DEĞER İLİŞKİSİNİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ HALİNDE.....	110
D. KARŞILIK İLİŞKİSİNİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ HALİNDE	111
E. ÇİFTE GEÇERSİZLİK.....	112
F. BANKA HAVALESİNE ÖZGÜ HUSUSLAR.....	114
SONUÇ	119
KAYNAKÇA	125